Procedura postępowania w przypadku zagrożenia powietrznego

(nalot, ostrzał rakietowy, drony, samoloty bojowe, bomby, pociski, materiały spadające z powietrza)

W ZESPOLE SZKÓŁ W CZARNEJ

Czarna, 2026r.

I. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. — Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 119).
- Wytyczne Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w zakresie postępowania ludności cywilnej w sytuacjach zagrożenia atakiem powietrznym.

II. Cel procedury:

Celem procedury jest zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa uczniów, nauczycieli oraz pracowników szkoły w przypadku zaistnienia bezpośredniego zagrożenia atakiem powietrznym z wykorzystaniem dronów, rakiet, samolotów lub innych środków. Procedura określa sposób natychmiastowego reagowania, minimalizowania ryzyka oraz współpracy z odpowiednimi służbami ratowniczymi i organami administracji publicznej.

III. Zakres stosowania:

Procedura obowiązuje:

- wszystkich uczniów szkoły,
- wszystkich nauczycieli i wychowawców,
- pracowników administracji i obsługi szkoły,
- dyrektora szkoły.

Obowiązuje zarówno podczas zajęć lekcyjnych, przerw, jak i w trakcie organizowanych imprez szkolnych na terenie placówki.

IV. Definicje:

- **Atak powietrzny** — działania militarne polegające na użyciu środków napadu powietrznego (drony, rakiety, bomby lotnicze, ostrzał z samolotów).
- **Ewakuacja wewnętrzna** — przemieszczenie osób do najbezpieczniejszych pomieszczeń w budynku szkoły (np. piwnice, korytarze, pomieszczenia bez okien).
- **Alarm powietrzny** — sygnał dźwiękowy lub komunikat służb ostrzegających o bezpośrednim zagrożeniu atakiem z powietrza. Ogłoszenie alarmu: modulowany dźwięk syreny przez 3 minuty, odwołanie: ciągły dźwięk syreny przez 3 minuty.

- **Tymczasowy Punkt Ewakuacyjny** - doraźne schronienie (piwnica, korytarze)

V. Odpowiedzialność:

- **Dyrektor szkoły** — kieruje działaniami, podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury, utrzymuje kontakt ze służbami ratowniczymi i organami administracyjnymi. Posiada aktualną listę kontaktów awaryjnych (służby, rodzice/opiekunowie, lokalne samorządy).
- **Nauczyciele i wychowawcy** — odpowiedzialni za bezpieczne i szybkie przeprowadzenie uczniów do wyznaczonych miejsc schronienia, utrzymanie dyscypliny, uspokajanie podopiecznych.
- **Pracownicy obsługi** — wspierają działania ewakuacyjne, zabezpieczają budynek, odłączają media w razie potrzeby,
- **Uczniowie** — zobowiązani są do podporządkowania się poleceniom nauczycieli i wychowawców, zachowania spokoju i przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

VI. Sposób postępowania / Opis procedury:

Otrzymanie informacji o zagrożeniu:

- Informacja może pochodzić z systemu alarmowania ludności, RCB, Policji, Straży Pożarnej, Obrony Cywilnej, Urzędu Gminy, Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.
- Po odebraniu sygnału dyrektor lub wyznaczona osoba uruchamia szkolny system alarmowy (syrena alarmowa – dźwięk przerywany) lub w sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. np.: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm. Zagrożenie z powietrza! Rozpocząć ewakuację! Proszę kierować się do piwnicy i na korytarze”.

Postępowanie w przypadku zestrzelenia/uderzenia w rejonie budynku lub bezpośredniego uderzenia.

1. Jeżeli w budynku znajdują się osoby ranne — należy niezwłocznie udzielić pierwszej pomocy oraz wezwać pogotowie ratunkowe.
2. Jeżeli struktura budynku jest zagrożona (dym, pożar, zawalenie konstrukcji) – dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacji na wyznaczone miejsce zbiórki poza budynkiem.

3. Podczas ewakuacji należy:
   - trzymać się wyznaczonych tras,
   - nie korzystać z telefonów komórkowych,
   - pomagać osobom wymagającym wsparcia (dzieciom młodszym, osobom z niepełnosprawnościami, rannym).

VII. Natychmiastowe działania po ogłoszeniu alarmu:

1. Przerwanie lekcji:

Nauczyciele natychmiast przerywają prowadzone zajęcia. Wyłączają urządzenia mogące rozpraszać uwagę (komputery, radia, głośniki, mikrofony oraz jeżeli to możliwe telefony).

2. Formowanie grupy:

Nauczyciele wydają polecenie szybkiego ustawienia się uczniów w rzędzie.

3. Bezpieczeństwo:

Zabrania się podchodzenia do okien, drzwi i wyjść ewakuacyjnych od strony zagrożenia. Okna są szczególnie niebezpieczne — należy odejść jak najdalej.

4. Przemieszczenie się do bezpiecznych miejsc:

- Grupy pod opieką nauczycieli kierują się schodami w stronę Tymczasowych Punktów Ewakuacji (TPE).
- Nauczyciele prowadzą uczniów w rzędzie i sprowadzają grupy do wyznaczonych pomieszczeń i przestrzeni.
- W przedszkolu dyrektor wyznacza pracownika prowadzącego grupę i pracownika idącego na końcu. Jeżeli stała obsada nie wystarcza, przydziela dodatkową osobę. Po każdym przejściu nauczyciel sprawdza imiennie obecność. Pracownik wydaje jedno krótkie polecenie znane dzieciom z ćwiczeń.
- Przedszkolaki idą parami albo korzystają z liny spacerowej, jeżeli wcześniej ćwiczyły taki sposób przejścia. Dzieci nie ubierają się przed przejściem do miejsca położonego w tym samym budynku. Odzież i koce dostarcza się później, jeżeli będzie to bezpieczne.
- Pracownik idący na końcu sprawdza, czy żadne dziecko nie pozostało w sali, łazience ani na trasie.
- Dzieci śpiące budzi się krótkim, spokojnym poleceniem. Nie przebiera się ich i nie szuka obuwia.

5. Przyjęcie postawy ochronnej:

- Uczniowie i nauczyciele zajmują miejsca jak najdalej od okien, szyb i drzwi zewnętrznych.

- Uczniowie przyjmują postawę ochronną: zejście jak najniżej, przykucnięcie, osłonięcie głowy rękami.
- Należy zatkać uszy i lekko otworzyć usta — to zabezpiecza przed falą uderzeniową i chroni słuch oraz płuca.
- Nie wolno się poruszać, dopóki nie nastanie cisza przez co najmniej 10 minut. Drugi nalot bywa najgroźniejszy — cisza po pierwszej eksplozji może być pułapką.
- Należy wytrzymać w bezruchu i pozostać spokojnym.

6. Wsparcie psychiczne:

- Nauczyciele monitorują stan psychiczny uczniów.
- Unikają paniki, mówią spokojnym tonem i podtrzymują poczucie bezpieczeństwa.
- Pracownicy mówią spokojnie i zapowiadają kolejne czynności. Mogą czytać, rozmawiać i prowadzić ciche zabawy. Dziecko w silnym napięciu pozostaje z wyznaczonym pracownikiem w tej samej części pomieszczenia.

VIII. Tymczasowe punkty ewakuacji wewnętrznej w Zespole Szkół w Czarnej:

- piwnica
- korytarz dolny - przestrzeń przy stołówce i świetlicy, ewentualnie pomieszczenie pralni
- korytarz przy sali gimnastycznej wraz z zapleczem sanitarnym

Ewakuacja:

- przedszkolaki z przedszkola nr 1 nr 2 wraz z wychowawcami, nauczycielami i osobami przebywającymi w tej przestrzeni udają się do piwnicy w swoim przedszkolu,
- uczniowie z klasopracowni przyrodniczej, historycznej z wychowawcami, nauczycielami i osobami przebywającymi udają się do piwnicy szkolnej i klatki schodowej w części piwnicy od strony wejścia do szkoły.
- uczniowie klas 1 a, 1b, 2 i 3 a, 3b oraz uczniowie z klasopracowni informatycznej, języka polskiego, katechetycznej, języka angielskiego, matematycznej i sali gimnastycznej udają się z wychowawcami, nauczycielami i osobami przebywającymi w tej przestrzeni na korytarz dolny przy sali gimnastycznej w tym sanitariaty i szatnie,
- pracownicy obsługi, stołówki szkolnej – pomieszczenia służbowe – pralnia, dolny korytarz

IX. Zabezpieczenie budynku:

Działania pracowników obsługi:

- Pracownicy obsługi zamykają okna, odłączają instalacje gazowe i elektryczne, jeśli istnieje ryzyko pożaru lub uszkodzeń.
- Drzwi i okna są zamykane i zabezpieczane, zasłony i żaluzje opuszczone.

X. Zachowanie w trakcie ataku:

Po zejściu do Tymczasowych Punktów Ewakuacyjnych:

- Uczniowie zajmują pozycję siedzącą przy ścianach wewnętrznych osłaniając głowę rękami.
- Nauczyciele prowadzą kontrolę obecności i informują dyrektora o stanie grup.
- Nauczyciel sprawdza, czy każde dziecko ma na sobie buty.
- Koniecznie należy mieć obuwie – odłamki szkła mogą powodować głębokie rany stóp.
- Należy zachować ciszę, wyłączyć telefony komórkowe.

XI. Komunikacja i współpraca zewnętrzna, powiadamianie służb

Dyrektor szkoły lub wyznaczony pracownik pozostaje w kontakcie ze służbami ratunkowymi.

W przypadku rzeczywistego zagrożenia należy niezwłocznie powiadomić właściwe służby, w szczególności pod numerem alarmowym **112**.

Osoba przekazująca zgłoszenie powinna podać:

a. nazwę i adres szkoły;
b. rodzaj zagrożenia;
c. informacje o osobach znajdujących się w szkole;
d. informacje o osobach poszkodowanych, jeżeli są znane;
e. inne informacje wymagane przez operatora lub służby.

Po zgłoszeniu należy stosować się do poleceń służb.

XII. Informowanie rodziców/opiekunów prawnych

1. Informacje dla rodziców/opiekunów prawnych przekazuje dyrektor lub osoba przez niego upoważniona.
2. Informację przekazuje się za pośrednictwem dostępnych i uzgodnionych kanałów komunikacji szkoły.
3. Informacja powinna być rzeczowa i obejmować przede wszystkim:
   - potwierdzenie wystąpienia zdarzenia;
   - informację o podjęciu działań ochronnych;
   - informację o dalszym sposobie postępowania;
   - miejsce i sposób przekazania dzieci rodzicom, jeżeli będzie to możliwe i bezpieczne.
4. Rodzice nie powinni samodzielnie wchodzić na teren szkoły podczas trwania zagrożenia, chyba że służby lub dyrektor określą inaczej.

XIII. Po zakończeniu alarmu:

- Nauczyciele przeprowadzają kontrolę obecności i stanu zdrowia uczniów. Udzielają wsparcia psychologicznego oraz pierwszej pomocy przedmedycznej potrzebującym.
- W przypadku osób poszkodowanych wzywa się pomoc medyczną, a zdarzenie dokumentuje.
- Dyrektor, po konsultacji z odpowiednimi służbami, podejmuje decyzję o powrocie uczniów do klas lub ewentualnej ewakuacji budynku.
- W przypadku powrotu uczniów do klas, nauczyciele i pracownicy szkoły dokonują wstępnej oceny stanu budynku, zwracając uwagę na ewentualne uszkodzenia okien, dróg ewakuacyjnych i ciągów komunikacyjnych.
- W przypadku podjęcia decyzji o ewakuacji, wszyscy pracownicy szkoły postępują zgodnie z procedurą ewakuacji kierując się do odpowiednich wyjść ewakuacyjnych w stronę placu ewakuacyjnego.
- Zabrania się samowolnego opuszczania szkoły przez uczniów!
- Kontakt z rodzicami - w sprawie odbioru dzieci: poprzez SMS, dziennik elektroniczny, sekretariat szkoły.
- Należy zorganizować bezpieczne miejsce odbioru dzieci przez rodziców lub opiekunów prawnych — wyłącznie po ich uprzedniej identyfikacji.
- Po zakończeniu alarmu Dyrektor sporządza raport z przebiegu zdarzenia, organizuje wsparcie psychologiczne dla uczniów i kadry.

XIV. Dokumentowanie działań

1. Po zakończeniu zdarzenia dyrektor sporządza notatkę służbową zawierającą w szczególności:
   - datę i godzinę zdarzenia;
   - źródło informacji o zagrożeniu;
   - podjęte działania;
   - sposób alarmowania;
   - liczbę osób objętych działaniami;
   - informacje o osobach poszkodowanych lub wymagających pomocy;
   - informacje o powiadomieniu służb;
   - opis dalszych działań.
2. Dokumentację przechowuje się zgodnie z obowiązującymi w szkole zasadami prowadzenia dokumentacji

XV. Sytuacje szczególne po ogłoszeniu alarmu i/lub przekazaniu komunikatu ostrzegawczego

– **Osoba poza grupą.**

Osoba przebywająca w toalecie, szatni, bibliotece lub innej części budynku idzie do najbliższego wskazanego wcześniej miejsca. Nie przechodzi przez cały budynek w poszukiwaniu swojej grupy. Obecny tam pracownik obejmuje ją opieką i zgłasza jej obecność.

– **Przerwa, posiłek, zajęcia sportowe na sali gimnastycznej**

Uczniowie idą do najbliższego przypisanego miejsca pod kierunkiem nauczycieli dyżurujących. W stołówce pozostawiają posiłki i naczynia, w sali gimnastycznej nie wracają do szatni, a w pracowni nauczyciel używa wyłącznika awaryjnego tylko wtedy, gdy znajduje się w zasięgu ręki i nie opóźni przejścia.

– **Grupa na zewnątrz.**

Jeżeli grupa znajduje się na terenie placówki, nauczyciel prowadzi ją najkrótszą bezpieczną drogą do budynku. Nie wraca po odzież, plecaki ani sprzęt. Jeżeli wejście jest niemożliwe, korzysta z najbliższego punktu schronienia albo trwałej osłony. Osoby kładą się twarzą do ziemi i osłaniają głowę oraz kark, z dala od okien, pojazdów, stacji paliw, słupów, mostów i urządzeń energetycznych.

– **Wycieczka, zajęcia poza placówką lub dowóz.**

Kierownik wycieczki albo nauczyciel przerywa zajęcia i prowadzi grupę do ustalonego wcześniej miejsca schronienia albo najbliższego bezpiecznego miejsca o trwałej konstrukcji. Nie podejmuje powrotu przez zagrożony teren. Po schronieniu sprawdza obecność i informuje dyrektora o miejscu pobytu, poszkodowanych i osobach, których miejsca pobytu nie ustalono. Kierowca zatrzymuje pojazd tak, aby nie blokować drogi służbom. Jeżeli wyjście z pojazdu stwarza bezpośrednie zagrożenie, kierowca i opiekun wykonują polecenia służb.

– **Odległe miejsce schronienia.**

Po ogłoszeniu alarmu nie wyprowadza się dzieci ani uczniów przez otwartą przestrzeń do

odległego miejsca schronienia. Miejsce zewnętrzne można wykorzystać przed ogłoszeniem alarmu na polecenie właściwego organu, a po alarmie tylko wtedy, gdy pozostanie w budynku bezpośrednio zagraża życiu i właściwy organ lub służby wskażą bezpieczny sposób przemieszczenia.

– **Zajęcia zdalne/indywidualne z uczniem prowadzone na odległość**

Nauczyciel przerywa zajęcia po otrzymaniu alarmu. Poleca uczniom/uczniowi wykonać instrukcje obowiązujące w miejscu ich pobytu. Nie wymaga pozostania przed kamerą ani potwierdzania obecności. Termin wznowienia zajęć ustala dyrektor po odwołaniu zagrożenia.

XVI. Rola i odpowiedzialność pracowników Zespołu Szkół w Czarnej w przypadku zagrożenia powietrznego (nalot, ostrzał rakietowy, drony, samoloty bojowe, bomby, pociski, materiały spadające z powietrza):

Stanowisko/Funkcja	Rola	Odpowiedzialność
Dyrektor szkoły	Kierownik akcji	- Ogłasza alarm i przekazuje komunikaty służb. - Koordynuje działania całej szkoły. -Utrzymuje kontakt z organem prowadzącym i służbami ratunkowymi.
Zastępca dyrektora/ wyznaczona osoba	Zastępca kierownika akcji	- Przejmuje obowiązki dyrektora w razie jego nieobecności. - Nadzoruje wykonywanie procedur w poszczególnych częściach budynku.
Nauczyciele	Opiekunowie uczniów	- Przerywają zajęcia i przeprowadzają uczniów do wyznaczonych miejsc schronienia. - Uspokajają dzieci, pilnują dyscypliny. - Sprawdzają obecność po rozpoczęciu alarmu i po jego odwołaniu. - Udzielają podstawowej pomocy poszkodowanym.
Pedagog/psycholog szkolny	Wsparcie psychiczne	- Wspiera dzieci i personel w sytuacji stresowej. - Organizuje pomoc psychologiczną po zakończeniu zagrożenia.
Sekretariat	Łączność	- Utrzymuje kontakt telefoniczny

	i dokumentacja, wsparcie organizacyjne	z rodzicami i służbami (zgodnie z poleceniem dyrektora). - Prowadzi dokumentację przebiegu zdarzenia.
Pracownicy obsługi	Zabezpieczenie budynku	- Zamykają okna, drzwi, odcinają media (gaz, prąd, woda - jeśli czas pozwala). - Pomagają w kierowaniu ruchem uczniów. - Otwierają i zabezpieczają pomieszczenia schronienia.
Intendent/pracownicy stołówki	Wsparcie logistyczne	- W razie potrzeby zabezpieczają wodę i podstawowe środki dla osób w schronieniu.
Wyznaczeni pracownicy przeszkoleni w udzielaniu pierwszej pomocy, pielęgniarka szkolna	Opieka medyczna	- Udziela pierwszej pomocy i ocenia obrażenia poszkodowanych. - Współpracuje ze służbami medycznymi podczas udzielania pomocy. - Organizuje miejsce dla osób wymagających opieki do czasu przyjazdu ratowników.

XVI. Postanowienia końcowe:

- Procedura wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Dyrektora Zespołu Szkół w Czarnej.
- Procedura podlega aktualizacji każdorazowo w przypadku zmiany obowiązujących przepisów prawa lub wydania nowych wytycznych przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB).
- Każdy pracownik szkoły zobowiązany jest do zapoznania się z niniejszą procedurą oraz potwierdzenia tego faktu podpisem.
- Należy przeprowadzać regularne ćwiczenia zagrożeń powietrznych (co najmniej raz w roku; dodatkowe — przy zmianach procedur).
- Uczyć uczniów i kadrę rozpoznawania sygnałów alarmowych, podstawowego zachowania w sytuacjach zagrożenia.
- Informować rodziców o procedurach ewakuacyjnych w przypadku różnych zagrożeń– folder informacyjny, spotkania z rodzicami.

XVII. Najważniejsze zasady zachowania w przypadku ataku z powietrza:

- Nie trać czasu na zastanawianie się – jeśli słyszysz niski, jednostajny dźwięk, działaj natychmiast. Dron może znaleźć się nad twoim domem w ciągu pół minuty.
- Nie nagrywaj zdarzenia – żadne nagranie nie jest warte życia, a odłamki zabijają.
- Odejdź od okien – szkło staje się śmiertelnym odłamkiem. Najlepiej udać się w głąb mieszkania.
- Zasada dwóch ścian – pomiędzy tobą a ulicą powinny być co najmniej dwie ściany nośne. Łazienka bez okien lub korytarz to najlepsze miejsce.
- Padnij na podłogę i osłoń głowę rękami – odłamki lecą po łuku, a nisko przy ziemi ryzyko jest mniejsze.
- Na zewnątrz szukaj betonu lub zagłębienia terenu – krzewy czy płot nie dają żadnej ochrony. Jeśli nie ma schronienia, padnij na ziemię.
- W samochodzie wyłącz światła i silnik, a następnie opuść pojazd – najlepiej ukryć się w podziemnym przejściu lub za betonową osłoną. Brak ruchu i światła zmniejsza ryzyko wykrycia.
- Zatkaj uszy i otwórz usta — to chroni przed falą uderzeniową, mogącą uszkodzić słuch i płuca.
- Nie ruszaj się przez minimum 10 minut po eksplozji — cisza po pierwszym uderzeniu bywa pułapką, często następuje kolejny atak.
- Przekaż wiedzę innym — każda osoba przygotowana to większe szanse przetrwania.
- W razie znalezienia szczątków drona należy natychmiast poinformować służby i nie zbliżać się do obiektu.

Podsumowanie:

- Atak powietrzny to atak przeprowadzany z użyciem statków powietrznych celem dokonania zniszczenia.
- Ogłoszenie alarmu: modulowany dźwięk syreny przez 3 minuty, odwołanie: ciągły dźwięk syreny przez 3 minuty.
- Po ogłoszeniu alarmu najszybciej udajemy się do schronu lub miejsca ukrycia.

Załącznik nr 1:

Plan wdrożenia procedury postępowania w przypadku zagrożenia powietrznego

	Etap	Działania	Odpowiedzialni	Termin / Częstotliwość
1.	Zatwierdzenie procedury	– Zatwierdzenie procedury przez dyrektora. – Przekazanie pracownikom. – Podpisane potwierdzenia zapoznania się.	Dyrektor szkoły	Do 7 dni od przyjęcia dokumentu.
2.	Zapoznanie uczniów i rodziców	– Omówienie procedury na godzinach wychowawczych. – Informacja w dzienniku elektronicznym. – Spotkania z rodzicami.	Wychowawcy, Dyrekcja	Do 14 dni od zatwierdzenia.
3.	Szkolenie pracowników	– Instruktaż dla nauczycieli. – Szkolenie obsługi i administracji – (zabezpieczanie budynku, przygotowanie TPE). – Powtórka z pierwszej pomocy.	Dyrektor, pracownicy BHP, wyznaczeni nauczyciele	Raz w roku + przy zmianach kadrowych
4.	Przygotowanie szkoły	– Oznaczenie dróg dojścia do TPE. – Sprawdzenie stołówki i korytarzy. – Wyposażenie (apteczki, latarki, woda, materiały ochronne).	Dyrektor, intendent, pracownicy obsługi	Do 30 dni od zatwierdzenia procedury

5.	Ćwiczenia próbne	– Próbna ewakuacja wewnętrzna. – Ćwiczenie ustawiania się w rzędzie, przejścia do TPE i przyjmowania postawy ochronnej. – Sporządzenie raportu.	Dyrektor, nauczyciele, pracownicy obsługi	Raz w roku (obowiązkowo) + dodatkowo przy zmianach procedury
6.	Monitorowanie i doskonalenie	– Analiza przebiegu ćwiczeń. – Aktualizacja list pracowników odpowiedzialnych. – Korekta procedury po zmianach prawa i wytycznych RCB.	Dyrektor szkoły	Na bieżąco

Wprowadzono Zarządzeniem Dyrektora nr 25/2026 z dnia 28.09.2026 r.

Zapoznałem/zapoznałam się z procedurą postępowania w przypadku zagrożenia powietrznego:

LP	IMIĘ I NAZWISKO	PODPIS